

Rymdens nyttjande i krig

Folk & Fred

Agneta Norberg, 10 jan, 2021.

I am in the Board of Directors in Global Network Against Weapons and Nuclear Power in Space. www.space4peace.org

Tack, för inbjudan att säga nåt om rymdens nyttjande i krig. Jag vill inledningsvis citera professor Noam Chomsky: "By the silence you understand the importance!" "När det är tyst om en sak förstår man hur viktig den är." Ett annat citat: " Rymden används idag i alla krig som USA för" Bård Wormdal i boken, Satelittkrigen, 2011.

Den 4 oktober 1957 slog Sovjetunionen världen med häpnad. De sände upp den första satelliten Sputnik 1, som gick i en bana runt jorden. En journalist i USA skrev: "You gave us a shock which was as hard as Pearl Harbour. You hit our pride. You made us realize that we are not the best in everything." USAs regering och offentlighet var nära nog i shock-tillstånd. Denna nesa medförde att USA inledde en furiös satsning i miljarderdollarklassen inte bara på rymdforskning, utan till grundutbildning, ja, hela utbildningssystemet omprövades. USA inledde forskning, utveckling och tillverkning av satelliter och rymdrobotar. Satsningarna var så anmärkningsvärt stora att FN-länderna fruktade att detta skulle leda till att rymden skulle militariserats. Ett avtalsförslag lades fram i FN 1967, Outer Space Treaty, som förbjöd att vapen placeras i rymden. 1981 tillkom ytterligare ett avtal Prevention of Arms Race in Outer Space som ska bevara rymden för fredlig användning genom att förbjuda nationer att tillskansa sig militär rymdöverlägsenhet. Jag har kollat omröstningarna i FN om PAROS som det förkortas. De hålls med jämna mellanrum i FN t.ex. i december 2014, då 178 länder röstade för att detta avtal ska upprätthållas. Israel och USA avstod från röstning. Fram till 2020 var Outer Space Treaty öppen för undertecknande - alla FN-länder i världen, utom Israel och USA, har undertecknat avtalet.

USAs dominerande roll i det militära är helt beroende av satelliter. För detta behövs nedladdningsstationer. Det har varit en skrämmande erfarenhet att lära sig hur Norden, fr.a. Norge och Sverige, tillåter sina landområden att utvecklas till plattformar för installationer, som tjänar USAs krig och som ligger nära Ryssland. Förutom Norden, är öarna Japan och Storbritannien, belägna på ömse sidor om den eurasiska landmassan – USAs osänkbara, starkt beväpnade hangarfartyg. Länderna hyser ett stort antal av USAs militärbaser, även rymdbaser t.ex. Faslane i Storbritannien och Okinawa i Japan. Ett annat exempel är Menwith Hill, världens största avlyssningsbas, i Storbritannien, som fick ett fint pris av Pentagon efter Irak-krigets slut, 2003, för sitt viktiga bidrag till hur kriget avlöpte.

För ett 10-tal år sedan deltog jag vid de återkommande demonstrationerna mot USA-basen, Menwith Hill. Jag arresterades vid ett flertal tillfällen och ställdes inför rätta i Harrogate och fick det senaste tillfället böta 65 pund.

Ett annat exempel på USAs brott mot rådande avtal är: 10 år efter det kalla krigets slut under Clinton, och därefter Bush-administrationen, beslöts och förflyttades USAs mäktigaste radar, Globus II, från Californien till Nordnorge. På Californien Air Force Base, hade denna stora radar använts för utprovning av raketuppskjutningar. Med denna provokativa handling bröt USA ensidigt mot avtalet National Missile Defence Treaty, som slöts med Sovjetunionen, 1972, vilket innebar att de båda länderna förbjöds att placera ut något som skulle möjliggöra ett förstaslags anfall mot endera stormakten. Vardö ligger på Nordnorges yttersta spets endast

tre mil från den ryska gränsen. Denna radar är oerhört viktig för USAs övervakningar/ kontroll av den ryska landmassan. De informationer som Globus II ger kan användas vid USAs angreppskrig. 2004 gick USA ut offentligt med hur de skulle föra krig i rymden - defensivt och offensivt. Detta dokument bar namnet Counterspace Operations Air Force Doctrine Document.

Ytterligare ett avtalsbrott begicks, nämligen brottet mot Svalbard-traktaten från 1920. Över ett 50-tal länder undertecknade traktaten som innebar ett förbud mot utplacering av installationer som skulle kunna användas i krigföring nära endera stormaktens territorium. Jens Stoltenberg, Natos nuvarande generalsekreterare, dåvarande statsminister för Arbeiderpartiet tillät USA att placera ut Svalsat, alltså en stor radaranläggning på den strategiskt belägna ön Svalbard. En liknande radar, Trollsat, placerades ut i den norska delen av Antarktis. Den norska regeringen har vägrat vidgå att dessa installationer bryter mot ingångna avtal mellan Norge och idag Ryssland.

Svalsat visade sig ha en mycket viktig funktion vid kriget i Irak 1991. Sandstorm utbröt i Irak och USAs soldater förlorade förmågan att orientera sig med stridsfordonen. Via Svalsat fick de hjälp med orienteringen. USA hade nämligen en stillastående satellit i den nära rymden ovanför Irak. Kriget i Irak 1991 och 2003 var USAs första rymdkrig. Satelliter hade, innan kriget startade, identifierat Iraks alla militära mål som helt förstördes under de allra första dagarna av kriget. Irak-kriget utgjorde en skolning för USAs militär hur alla typer av vapen kunde länkas samman: de land-baserade- havsbaserade- rymdbaserade vapnen hamnade under ett och samma kommando, strategiska kommandot. USA utvecklade Full Spectrum Dominans, total överlägsenhet på alla områden, bl.a. med hjälp av rymdteknologin. Idag styrs drönare mot Afghanistan, Pakistan, Mali m.fl. länder av piloter som sitter i Creech Air Force Base, i USA, eller från Ramstein i Tyskland eller från ön Seychellerna i nordöstra Afrika. Satelliter tillåter USAs militär att se allt, höra allt och uppsöka mål överallt på vår planet.

Sverige har i jämförelse med andra länder av samma storlek, en imponerande rymdteknologisk industri och spelar en central roll i ESA-European Space Agency - vars huvudkontor ligger i Darmstadt i Tyskland. Esrange, har utvecklats till världens största nedladdningsstation från satelliter. Centret ligger inom NEAT-North European Aerospace Testrange, eller Vid-sel provområde, stort ungefär som Blekinge. Där har USA och Israel och de flesta Nato-länder kunnat utveckla rymdstyrda vapen som med hjälp av satelliter når sina mål. Ett exempel är AMRAAM-Advanced Medium-Range Air-to Air Missile. Svenska stridsplan t.ex. JAS-Gripen har utrustats med AMRAAM.

Alla civila projekt är täckmantel för stora militära satellitprogram, enligt Bruce Gagnon och Loring Wirbel. När Bruce Gagnon föreläste i Kiruna, i Esrange, var det en ung kvinna i publiken, som efter att ha lyssnat på Bruce utbrast: "Nu förstår jag bättre. Jag gjorde min prao på Esrange förra året. Jag frågade då ledningen varför de bara lastade ner bilder över Ryssland och skickade till USA. Men jag fick inget bra svar."

USA har använt rymdstyrda vapen i alla krig sedan första Irak-kriget 1991, därefter i Afghanistan, i Kosovo, andra Irak-kriget och i Libyen. När en precisionsbomb fälldes över Tikrit, i Irak, gajdad mot sitt mål av global positioning system satelliter har ett rymdvapen använts. När ett obemannat plan avfyrade en robot mot en bil där man misstänkte att alQaeda medlemmar färdades, användes en rymdstyrd raket. USAs krig mot Irak 1991 och 2003 var ett genombrott för USAs rymdbaserade krigföring. Det var förmodligen en av anledningarna till att

journalisterna var "inbäddade", som det hette, så att de inte skulle rapportera att USA bröt mot t.ex. PAROS.

I december 2010 invigdes Galileo i Kiruna. Galileo är ett satellitstyrt navigationssystem som erbjuder PRS- signaler (Public Restricted Signals) för militärt bruk för att gajda bomber och robotar mot bombmålen. Det liknar GPS som vi är vana att se taxi-chaufförer använda. För att "sälja" projektet till allmänheten sås det vara ett civilt projekt. Europa ville forma sitt eget navigationssystem för att slippa vara beroende av USAs GPS system. Galileo kommer att bli ett mycket viktigt redskap i framtida krig. EU parlamentet godkände militär användning av Galileo-satelliterna, 2012. EU och Nato samarbetar numera i alla frågor som rör rymden. Andra länder som investerat i Galileo är bland andra Israel, USA, Ukraina, Indien, Marocko, Sydkorea och Kina.

Esrange byggs ut och har nyligen fått bidrag från staten på flera miljoner för att utveckla bl.a uppskjutning av mini-satelliter. De har konstruerats av bl.a. Ångström-laboratorierna i Uppsala. Av de vanliga svenska tidningarna har jag inte lyckats få upplysning om vad dessa mini-satelliter ska användas till. Jag har under lång tid misstänkt att de ska sändas upp för att förstöra de ryska och kinesiska satelliterna. Och härom kvällen när jag letade på olika sidor och googlade under flera timmar fick jag följande svar på en sida som heter Popular Mechanics: Mini-satellites can be used as an anti-satellite weapon and destroy and damage military opponents satellites.

Vad bör göras?

Alla bör lära sig att satelliter är förutsättningen för att USA ska kunna föra sina krig runt om i världen.

Alla bör fundera över vilka installationer vi har i Norden som gör USAs krig möjliga.

Alla bör fundera över vad vi skulle kunna göra åt detta.

Böcker som inspirerat mig:

The Puzzle Palace, Inside the National Security Agency. America's most secret intelligence organization, James Bamford, Penguin Books, 1982.

Body of Secrets, James Bamford, DOUBLEDAY, 2001

STAR WARS, U.S. tools of Supremacy, Loring Wirbel, Pluto Press, 2004.

Wired for War, The Robotic Revolution and Conflict in the 21st Century, P.W. Singer, Penguin Books, 2009.

Satellitkrigen, Norges militarisering av polområdena og verdensrommet, NRK, Bård Wormdal, 2011

The Globalization of Nato, Mahdi Darius Nazemroaya, Clarity Press, 2012.

BASE NATION, How US military Bases abroad harm America and the World, David Vine, Metropolitan Books, 2015.